

บทความการวิจัย

การศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามความคิดเห็น ของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช

ณัฐดา แถมใหม่

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดการบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และที่ตั้งของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 97 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบวัดของ Likert มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t และการทดสอบค่า F

ผลการศึกษาพบว่า

1. ความคิดเห็นของข้าราชการครูโดยภาพรวมและรายด้านพบอยู่ในระดับมาก
2. ความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และที่ตั้งของโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน
3. ข้อเสนอแนะ พบว่า
 - 3.1 ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ควรได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริมจากผู้บริหารหรือหน่วยงานต้นสังกัด ในการเข้าร่วมอบรม สัมมนา เพื่อฝึกทักษะในการปฏิบัติงานนั้นๆ และนำมาปรับเปลี่ยน พัฒนาตนเอง พัฒนางาน พัฒนาโรงเรียนสืบไป
 - 3.2 ด้านรูปแบบวิธีคิดและมุมมองที่เปิดกว้าง ควรมีรูปแบบการคิดที่หลากหลายในการทำงาน ข้าราชการครูอาจควรที่จะเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันและนำไปสู่การปรับเปลี่ยนและพัฒนาตนเองในทางที่ดีขึ้นและพัฒนาหน่วยงานของตนเองต่อไป
 - 3.3 ด้านการสร้างและสานวิสัยทัศน์ร่วมกัน ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำงานมากขึ้นในการสร้างและสานวิสัยทัศน์ร่วมกัน เพื่อที่จะได้เรียนรู้ทิศทางตามความต้องการขององค์กร

3.4 ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมผู้บริหารต้องเป็นฝ่ายที่จะผลักดันและให้ได้รับการสนับสนุนในการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมเพื่อสร้างพลังร่วมทั้งภายในและภายนอก รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา และความเอื้ออาทรเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานเป็นทีม

3.5 ด้านความคิดและความเข้าใจเชิงระบบควรมีการลำดับความคิดหรือการวางแผนก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงานอย่างจริงจัง ติดตาม ประเมินผลเป็นระยะเพื่อทราบว่าองค์กรมีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดการบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดการบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชจำแนกตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และที่ตั้งของโรงเรียน
3. เพื่อทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดการบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์การแห่งการเรียนรู้ตามแนวความคิดของ Peter M. Senge และสร้างแบบสอบถาม
2. ออกแบบและสร้างแบบสอบถามโดยการร่างคำถามแต่ละด้านของตัวแปร
3. นำแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ และแก้ไขภาษาให้ชัดเจนและครอบคลุม
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์อีกครั้ง เพื่อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม
5. นำแบบสอบถามที่ได้ทำการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .98

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน ประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบตามรายการ (Check List) ซึ่งจะถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และที่ตั้งของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบวัดของ Likert เพื่อถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน ตามกรอบแนวคิดเกี่ยวกับวินัย 5 ประการของ Peter M. Senge คือ ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ด้านรูปแบบวิธีคิดและมุมมองที่เปิดกว้าง ด้านการสร้างและสานวิสัยทัศน์ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และด้านความคิดและความเข้าใจเชิงระบบ จำนวน 48 ข้อ มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์แปลความหมายของคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)

ระดับ 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก

ระดับ 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามแนวความคิดของ Peter M. Senge 5 ด้านคือ ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ด้านรูปแบบวิธีคิดและมุมมองที่เปิดกว้าง ด้านการสร้างและสานวิสัยทัศน์ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และด้านความคิดและความเข้าใจเชิงระบบสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชรายด้าน พบว่า ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ด้านรูปแบบวิธีคิดและมุมมองที่เปิดกว้าง ด้านการสร้างและสานวิสัยทัศน์ และด้านความคิดและความเข้าใจเชิงระบบ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม อยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ด้านรูปแบบวิธีคิดและมุมมองที่เปิดกว้าง ด้านการสร้างและสานวิสัยทัศน์ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และด้านความคิดและความเข้าใจเชิงระบบ อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า

2.1 ความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน

2.2 ความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน

2.3 ความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอยู่ในโรงเรียนที่มีที่ตั้งของโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่าง ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของข้าราชการครูต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ตามรายละเอียดดังนี้

ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ส่วนใหญ่เห็นว่า ความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดความขยัน ความสนใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และสำคัญที่สุดคือ การได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริมจากผู้บริหารหรือหน่วยงานต้นสังกัด ในการเข้าร่วมอบรม สัมมนา เพื่อฝึกทักษะในการปฏิบัติงานนั้นๆ และนำมาปรับเปลี่ยน พัฒนาตนเอง พัฒนางาน พัฒนาโรงเรียนสืบไป

ด้านรูปแบบวิธีคิดและมุมมองที่เปิดกว้าง มีข้อเสนอแนะที่ค่อนข้างหลากหลาย เช่น รูปแบบการสร้างสรรคและการคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลเป็นปัจจัยสำคัญของรูปแบบความคิด และการมีรูปแบบการคิดที่หลากหลายในการทำงาน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ และนำไปสู่การปรับเปลี่ยนและพัฒนาตนเองในทางที่ดีขึ้น

ด้านการสร้างและสานวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีข้อเสนอแนะที่หลากหลาย เช่น การมีส่วนร่วมเฉพาะบางกลุ่มเท่านั้นคือ หัวหน้างาน และภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ จึงทำให้มีโอกาสน้อยในการสร้างและสานวิสัยทัศน์ร่วมกัน

ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บริหารต้องเป็นฝ่ายที่จะผลักดัน และให้ได้รับการสนับสนุนทุกคน โดยส่วนใหญ่จะเน้นเฉพาะหัวหน้างานเท่านั้น นอกจากนี้ต้องรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา และความเอื้ออาทรเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานเป็นทีม

ด้านความคิดและความเข้าใจเชิงระบบ มีข้อเสนอแนะที่หลากหลายเช่น ควรมีการลำดับความคิดหรือการวางแผนก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงานอย่างจริงจัง เนื่องจากการคิดอย่างเป็นระบบนั้นทำให้ทราบถึงความสำคัญของเนื้องาน จึงจะสามารถทำให้แก้ปัญหาในการทำงานได้ดี รวมทั้งการคิดในสิ่งที่ทำและทำในสิ่งที่คิดย่อมมีความจำเป็นต่อสภาพของการปฏิบัติงาน

อภิปรายผลวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่สำคัญมาอภิปรายดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 5 ด้าน คือด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ด้านรูปแบบวิถีคิดและมุมมองที่เปิดกว้าง ด้านการสร้างและสานวิสัยทัศน์ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมและด้านความคิดและความเข้าใจเชิงระบบ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากข้าราชการครูมีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน มีความเป็นตัวของตัวเอง มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการทำงาน มีไหวพริบปฏิภาณ เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน สามารถเพิ่มพูนศักยภาพของตนเอง เปิดใจกว้าง ยอมรับความรู้ใหม่ๆ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง เกิดกระบวนการและระบบการทำงานใหม่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ฝึกฝนพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้น ยึดหลักการทำงานเป็นทีมเรียนรู้และสานวิสัยทัศน์ร่วมกัน สร้างสรรค์งานและอนาคตขององค์การให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่องค์การได้ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ Hoy และ Miskel (2001 อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์ 2544 : 12) ที่กล่าวว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีความทุ่มเท ความพยายามอย่างมาก เพื่อให้ประสิทธิภาพเกิดขึ้น ประสิทธิภาพไม่ได้เกิดขึ้นเอง โดยโรงเรียนไม่ได้ดำเนินการใดๆ โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพไม่ได้เกิดจากความสามารถของผู้บริหาร ครู หรือชุมชน อย่างไรก็ตามอย่างหนึ่งตามลำพัง แต่เกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่พยายามทำให้เกิดมีขึ้นโดยต้องมีการวางแผนกำหนดเป้าหมาย กำหนดกิจกรรม และประเมินประสิทธิผลร่วมกัน ตลอดจนสร้างจิตสำนึกของความเป็นเจ้าของที่จะต้องร่วมภาคภูมิใจในความสำเร็จร่วมกัน โรงเรียนจัดสิ่งแวดล้อมและสร้างบรรยากาศทั้งภายในและนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เอาใจใส่ต่อความเป็นอยู่ของนักเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการจัดบรรยากาศภายในโรงเรียน

เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานเป็นรายด้าน มีประเด็นที่สำคัญควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1.1 ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเนื่องมาจากว่ากระแสสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการแข่งขันการอย่างรุนแรง ทั้งจากมิติด้านเศรษฐกิจ การค้า การเมือง สังคมและวัฒนธรรม จึงทำให้ข้าราชการครูในโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชต้องมีการพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จทั้งต่อตัวข้าราชการเองและหน่วยงานต้นสังกัด อีกทั้งยังให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โอภาศ วุฒิสเสลา (2550 : 95) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่า สภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยที่สถานศึกษาได้รับการจัดสรรให้มีการอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการจัดสื่อ เทคโนโลยีที่ทันสมัย สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่ทันต่อเหตุการณ์ เพื่อให้ข้าราชการครูได้ศึกษาค้นคว้า ตลอดจนการส่งเสริม สนับสนุนให้ข้าราชการครูได้มีการเข้าอบรม ประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน การจัดทำผลงานทางวิชาการและได้มีการนิเทศติดตามผล และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

1.2 ด้านรูปแบบวิธีคิดและมุมมองที่เปิดกว้าง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและมีระดับสูงกว่าด้านอื่น ซึ่งอาจเนื่องมาจากว่าโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ข้าราชการครูมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน ร่วมกันประชุมปรึกษาหารือ ร่วมกันแก้ปัญหา รู้จักปรับเปลี่ยนแนวคิด นโยบายที่จะนำองค์การไปสู่วัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ อีกทั้งยังให้อิสระทางความคิดการตัดสินใจ รวมถึงการนำเอาวัฒนธรรมใหม่ๆ ที่ดีงามมาก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงานในโรงเรียนอีกด้วย ดังที่ บุญศิริ อนันตเศรษฐ (2541 : 34) ได้กล่าวว่า แบบแผนความคิดเป็นรูปแบบทางความคิดที่เหมาะสม บุคลากรในองค์กรควรจะสามารถสะท้อนภาพที่กระจ่างชัดและถูกต้องของตัวเองของงานที่ทำ ขององค์กร รวมทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยใช้ความคิดวิจารณ์ญาณที่ถูกต้องสมเหตุสมผล เพื่อประเมินสิ่งต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและหาวิธีการพัฒนาที่เหมาะสมต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด ชุมชุมพร (2549 : 91) เรื่อง การศึกษาการส่งเสริมองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านรูปแบบวิธีคิดอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการสร้างและสานวิสัยทัศน์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเนื่องมาจากว่าโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ข้าราชการครูในสังกัด ได้มีการร่วมกันวางแผน ปฏิบัติงานภายในโรงเรียน ร่วมกันวิเคราะห์สภาพ ปัญหา อุปสรรคภายในโรงเรียน รวมถึงแนวทางในการแก้ปัญหา นอกจากนี้ทางโรงเรียนยังเปิดโอกาสให้ครูในโรงเรียนได้ตัดสินใจแก้ปัญหา ร่วมกันร่วมสร้างและสานวิสัยทัศน์รวมถึงเป้าหมายของหน่วยงานที่ต้องการให้ดำเนินไปในอนาคต มีการกระตุ้นให้ครูเกิดความต้องการของโรงเรียนตนเองตลอดจนพัฒนาปรับเปลี่ยนโรงเรียนของตนเพื่อมุ่งไปสู่อนาคตที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี เพ็ชรสกุล (2546 : 110) เรื่อง การศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังขององค์กรแห่งการเรียนรู้: โรงเรียนในเครือมูลนิธิเซนต์คาเบรียล แห่งประเทศไทย ประเภทสายสามัญ ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล พบว่า ผู้บริหารระดับสูง ระดับกลาง และบุคลากรระดับปฏิบัติการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่คาดหวัง ในด้านนี้อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โอภาส วุฒิสเลลา (2550 : 96) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่า สภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการสร้างและสานวิสัยทัศน์ร่วมกัน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการสร้างวิสัยทัศน์ของหน่วยงานเป็นอย่างดี

1.4 ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่นอยู่ในลำดับที่สามของทั้งหมดซึ่งอาจเนื่องมาจากว่าข้าราชการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ยังมีระบบการทำงานที่เป็นทีมปานกลางเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่นๆ อีกทั้งบริบทของแต่ละโรงเรียนที่แตกต่างกันอาจมีการส่งเสริมแลกเปลี่ยนความรู้โดยวิธีที่หลากหลายมากน้อยแตกต่างกัน เช่น การประชุมย่อย การสนทนากลุ่ม นอกจากนี้บางโรงเรียนยังคงยึดในเรื่องของการส่งเสริมให้เกิดการทำงานเป็นทีม และขาดสื่ออุปกรณ์ในการเรียนรู้และปฏิบัติงานเป็นทีมให้กับครูในโรงเรียน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียน

ต้องส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้อง กับ ประธาน เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2546 : 23) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นวัฒนธรรมองค์กรที่สำคัญที่ทำให้องค์กรพัฒนาได้เพราะการเรียนรู้ร่วมกันได้ จะทำให้เกิดเป็นทีมที่มีสติปัญญา มีความรอบรู้และพัฒนาความสามารถอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โอภาศ วุฒิสเสลา (2550 : 97) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่า สภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เพราะว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการสร้างวิสัยทัศน์ของหน่วยงานเป็นอย่างดีและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอัญญรัตน์ บำรุงราษฎร์(2552 : 75) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ด้านการเรียนรู้เป็นทีมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3 อันดับแรก คือ ครูผู้สอนมีการทำงานร่วมกันเป็นทีม รองลงมาคือ ครูผู้สอนมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานร่วมกัน และครูผู้สอนร่วมกันปฏิบัติงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การตามลำดับ

1.5 ด้านความคิดและความเข้าใจเชิงระบบ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเนื่องมาจากว่าโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ข้าราชการครูในสังกัด ใช้ข้อมูล สารสนเทศมาเป็นแนวทางในการตัดสินใจ และคิดริเริ่มสร้างสรรค์โครงการใหม่ๆ ได้นำเอาการนิเทศติดตามผล และการวัดประเมินผลมาใช้ประกอบการตัดสินใจมีกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโดยพิจารณาจากคุณภาพและประสิทธิผลของงานรวมถึงสนับสนุนให้ครูมองปัญหาในการทำงานสามารถเชื่อมโยงปัญหาที่เกิดขึ้นได้นั้นอย่างเป็นระบบและสามารถแก้ปัญหาที่ซับซ้อนนั้นได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับ จำเริญ จิตรหลัง (2550 : 9) ที่กล่าวว่า การคิดอย่างเป็นระบบครบวงจร ครอบคลุมรอบด้าน การคิดให้เป็นภาพรวมและมีความเป็นหนึ่งเดียวที่ประกอบด้วยหน่วยต่างๆ ที่สัมพันธ์และเชื่อมติดต่อกันทั้งหมด นั่นคือ บุคคลมองเห็นความสัมพันธ์ของหน่วยอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้บุคลากรมีการคิดในรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลที่สืบเนื่องกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด ชุมชุมพร (2549 : 91) เรื่อง การศึกษาการส่งเสริมองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการคิดอย่างเป็นระบบอยู่ในระดับมาก

จากผลการวิจัย การปฏิบัติงานของโรงเรียนเพื่อส่งเสริมความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยกว่าด้านอื่นๆ อาจจะเป็นเพราะว่าบริบทของแต่ละโรงเรียนที่แตกต่างกันอาจมีการส่งเสริมแลกเปลี่ยนความรู้โดยวิธีที่หลากหลายมากน้อยแตกต่างกัน เช่น การประชุมย่อย การสนทนากลุ่ม นอกจากนี้บางโรงเรียนยังคงด้อยในเรื่องของการส่งเสริมให้เกิดการทำงานเป็นทีม และขาดสื่ออุปกรณ์ในการเรียนรู้และปฏิบัติงานเป็นทีมให้กับครูในโรงเรียน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนต้องส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมให้มากขึ้น

2. ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ด้านรูปแบบวิถีคิดและมุมมองที่เปิดกว้าง ด้านการสร้างและสถานวิสัยทัศน์ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และด้านความคิดและความเข้าใจเชิงระบบไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิรณา ศิริปัญญา (2552 : 171) เรื่อง “การจัดการแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ” พบว่า ข้าราชการครูที่ดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ไม่แตกต่างกันทั้งนี้เพราะว่าทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนมีความต้องการที่จะพัฒนาโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าเหมือนกันค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นในการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้จึงไม่แตกต่างกัน ตอรับกับแนวคิดของ Marquardt (1996 : 36) ที่กล่าวว่า การพัฒนาองค์การการเรียนรู้จะต้องพัฒนาองค์ประกอบองค์การแห่งการเรียนรู้ทุกด้านไปพร้อมๆ กันจึงเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนได้และถึงแม้ว่าความคิดเห็นต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารมากกว่าครูผู้สอนอาจเนื่องมาจากว่าผู้บริหารเป็นผู้นำย่อมต้องการเปลี่ยนแปลงองค์การสูงกว่า ทั้งนี้เป็นเพราะการดำเนินงานด้านการจัดการส่วนใหญ่เป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารที่ต้องสนับสนุนการบริหารและการจัดการทรัพยากรทางการศึกษา การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การสร้างความมั่นใจในเป้าหมายของโรงเรียน การเปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์กรแสดงความคิดเห็นต่างๆ แต่ครูผู้สอนมีหน้าที่หลักคือ การจัดกระบวนการเรียนการสอนมากกว่าการบริหารจัดการ ดังที่ ลีอชัย จันทร์ปี่ (2546 : 246-247) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญต่อโครงสร้างองค์กร เพราะผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ตามโครงสร้าง และทำหน้าที่ในการเอื้ออำนวยการปฏิบัติงานของครูโดยการกำหนดขอบเขตงาน การประสานงานที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรให้สอดคล้องกับความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมายซึ่งครูผู้สอนส่วนใหญ่อาจจะไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการการบริหารและจัดการอย่างเต็มที่เพราะทำหน้าที่ในระดับปฏิบัติการด้านเทคนิคมากกว่า

3. ข้าราชการครูอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ด้านรูปแบบวิถีคิดและมุมมองที่เปิดกว้าง ด้านการสร้างและสถานวิสัยทัศน์ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และด้านความคิดและความเข้าใจเชิงระบบ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญญรัตน์ บำรุงราษฎร์(2552 : 76) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ โอภาศ วุฒิสเลา (2550 : 99) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าโรงเรียนทุกขนาดต่างมีความรู้ความเข้าใจในกรอบ นโยบายที่หน่วยงานต้นสังกัดมอบหมายให้ดำเนินการ มีการดำเนินการรายงานผล การนิเทศติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัดเหมือนกัน และการบริหารงานโดยทั่วๆ ไปที่ไม่แตกต่างกัน มีวัตถุประสงค์ที่เหมือนกันคือการสร้างสมรรถนะของโรงเรียนให้สูงขึ้น เพื่อให้โรงเรียนมีลักษณะที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ มีรูปแบบวิถีคิดในมุมมองที่เปิดกว้างตลอดจนการสร้างและสานวิสัยทัศน์การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมด้วย จึงทำให้มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน

4. ข้าราชการครูอยู่ในโรงเรียนที่มีที่ตั้งของโรงเรียนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ด้านรูปแบบวิถีคิดและมุมมองที่เปิดกว้าง ด้านการสร้างและสานวิสัยทัศน์ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และด้านความคิดและความเข้าใจเชิงระบบ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประวัติน ขุนศรี(2548 : 86) ได้วิจัยเรื่อง “ลักษณะองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช พบว่า โรงเรียนที่มีที่ตั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลมีทัศนะต่อลักษณะองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลไม่แตกต่างกันแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการ ดำเนินงานสนองต่อหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของโรงเรียนให้สูงขึ้นและปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Smith (1991 : 54-A) ได้วิจัยเรื่องคุณลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพในรัฐจอร์เจีย พบว่า องค์ประกอบที่มีส่วนสำคัญต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน คือการวัดผลประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ การจัดบรรยากาศทางวิชาการ และการมีผู้นำที่เข้มแข็ง ขณะเดียวกันก็พบว่าการตั้งความหวังไว้สูง และความร่วมมือช่วยเหลือกันมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1. ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ส่วนใหญ่เห็นว่า ความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดความขยัน ความสนใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และสำคัญที่สุดคือ การได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริมจากผู้บริหารหรือหน่วยงานต้นสังกัด ในการเข้าร่วมอบรม สัมมนา เพื่อฝึกทักษะในการปฏิบัติงานนั้นๆ และนำมาปรับเปลี่ยน พัฒนาตนเอง พัฒนางาน พัฒนาโรงเรียนสืบไป

2. ด้านรูปแบบวิถีคิดและมุมมองที่เปิดกว้าง มีข้อเสนอแนะที่ค่อนข้างหลากหลาย เช่นรูปแบบการสร้างสรรคและการคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลเป็นปัจจัยสำคัญของรูปแบบความคิด และการมีรูปแบบการคิดที่หลากหลายในการทำงาน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ และนำไปสู่การปรับเปลี่ยนและพัฒนาตนเองในทางที่ดีขึ้น

3. ด้านการสร้างและสานวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีข้อเสนอแนะที่หลากหลาย เช่น การมีส่วนร่วมเฉพาะบางกลุ่มเท่านั้นคือ หัวหน้างาน และภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ จึงทำให้มีโอกาสน้อยในการสร้างและสานวิสัยทัศน์ร่วมกัน

4. ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บริหารต้องเป็นฝ่ายที่จะผลักดัน และให้ได้รับการสนับสนุนทุกคน โดยส่วนใหญ่จะเน้นเฉพาะหัวหน้างานเท่านั้น นอกจากนี้ต้องรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา และความเอื้ออาทรเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานเป็นทีม

5. ด้านความคิดและความเข้าใจเชิงระบบ มีข้อเสนอแนะที่หลากหลายเช่น ควรมีการลำดับความคิดหรือการวางแผนก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงานอย่างจริงจัง เนื่องจากการคิดอย่างเป็นระบบนั้นทำให้ทราบถึงความสำคัญของเนื้อหา จึงจะสามารถทำให้แก้ปัญหาในการทำงานได้ดี รวมทั้งการคิดในสิ่งที่ทำและทำในสิ่งที่คิดย่อมมีความจำเป็นต่อสภาพของการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช

2. ควรพัฒนารูปแบบการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช

3. ควรศึกษาอิทธิพลที่ส่งผลให้เกิดการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช